

det i Haanden og siger til Regjeringen, at den enten skal svare Ja eller Nei dertil, men jeg følger det, idet jeg siger: Hjælp os da til, at vi kunne komme til et saadant Forslag, om hvilket et af Regjeringens Medlemmer har sagt, at et saadant troede han, at ingen Regjering og intet Medlem af Regjeringen vilde undslaae sig for at gaae ind paa.

Madvig: Jeg hører til dem, som antager Regjering og Rigsdag berettiget til at ordne Fæsteforholdet og at afgjøre dets Aflysning ved en Evangselov. Jeg hører til dem, som troe, at det kan blive nødvendigt tilsidst at gribe til dette Middele, og det har jeg ved en anden Leilighed udtalt; men jeg agter at stemme imod denne Lov, stemme imod den, ikke blot saaledes som den er indbragt, men overhovedet at stemme mod denne Lovs videre Fremme her. Jeg tager herved for det Første et Hensyn til, at Regjeringen aldeles bestemt har udtalt sig imod den, thi derved ere vi satte i en eiendommelig Stilling. Ved at fremme Loven maae vi tænke os, at vi enten haabe virkelig at sætte den igjennem, eller blot at fremme den til et Samtykke heri Thinget, uden at Forslaget derfor bliver til Lov. Vilde man arbejde med det Haab at faae Loven sat igjennem, saa maatte man gaae ud paa at tænke sig en Forandring af Ministeriet og ligefrem arbejde hen derpaa; jeg troer imidlertid ikke, at det nu er Diebliffet at stille sig slige Op-gaver. Vilde de, der billige Loven, derimod lade sig tilfredsstille ved at opnaae en Erklæring af dette Thing for at det i det Hele var stemt for en Evangselov, og endvidere for en Evangselov, bygget paa det Grundlag, som det foreliggende Udkast er bygget paa, saa maatte det ansees for særdeles vigtigt, at denne Udtalelse laa for, uden at Loven dermed blev vedtaget; men jeg troer ikke, at det er hensigtsmæssigt at bringe det dertil, at den Bevægelse, som dette hele Spørgsmaal allerede har fremkaldt, endnu skulde forstærkes derved, at det erkjendtes, at hele Rigsdagen ønskede Sagen fremmet og affluttet, men at Hindringen laae hos Regjeringen, og saaledes vilde Sagen staae, naar hele dette Thing virkelig var stemt for Lovens Fremme, naar der virkelig var et Fleertal, som ønskede, at en Lov som

denne foreliggende, eller omtrent saaledes, maatte fremkomme. Er det derimod Tilfældet, at der ikke er et saadant Fleertal, saa anseer jeg det saameget uønskeligere, at denne Lov ikke kommer videre; thi jeg anseer det da for meget uønskeligt, at det bliver bekjendt i Landet, hvorledes Stemningen er i dette Thing angaaende denne Sag, og at vi ikke bringe det dertil, at det, efterat denne Sag engang er bragt herind, bliver uviist, hvad der er Thingets Mening derom. Hvorledes nu Stemningen er, vil jo kun Afstemningen kunne vise; jeg for min Deel vil, som jeg sagde, bidrage til, at det maa blive erkjendt for at være Landstingets Mening, at der for Diebliffet ikke skal udkomme en Evangselov om Fæstevæsenets Op-hør. Foruden at jeg troer, at der, netop paa Grund af den Bevægelse, der har været i de sidste Aar angaaende denne Sag, kan være en meget væsentlig Tvivl om, hvorvidt der for Diebliffet er Nødvendighed tilstede for en saadan Lov, saa stemmer jeg imod denne Lov, fordi jeg i ethvert Tilfælde anseer den for at være i høi Grad mangelfuld, og fordi jeg anseer dens Mangler at være af den Besskaffenhed, at de ikke kunne afhjælpes ved en Behandling i Rigsdagen, men kun derved, at Loven aldeles omarbejdes. Jeg anseer nemlig den hele Bestræbelse efter at ophæve Fæstevæsenet paa den Maade, at man ikke blot bringer det til at forsvinde for Fremtiden, men at man ogsaa ophæver, eller giver Afgang til at fremtvinge Ophævelsen af alle de bestaaende Fæstecontracter, for at være urigtig, og jeg anseer det ligeledes for i høi Grad urigtigt og betænkeligt at søge denne Sag afgjort ved Taxationscommissioner; det er dette Grundlag, hvorpaa hele Loven er bygget, og som ikke kan forandres uden ved Fremlæggelsen af et aldeles nyt Lovudkast. Naar man omtaler, at denne Lovs Gjennemførelse skulde tilvejebringe en Ro og en Afslutning af den Bevægelse, der i de senere Aar har hersket, og som kan have sine meget betænkelige Sider, saa maa jeg for det Første i Forbigaaende bemærke, at saa overordentlig vigtig denne Sag end kan være, saa angaaer den dog ikke Stabelsen af et politisk Folk gjennem Landbostande i Danmark, thi Fæstebondestanden er, Gud ske Lov! den overveiende mindre Deel af den